

IMPERIALISTIČNA PODOBA SVETA

-agresivna energija evr. velesil se je usmerjala v Afriko, Azijo in na Pacifik, ki je postal prizorišče spopada evr. velesil za gospodstvo

-za novim imperializmom(težnji po politični in gospodarski nadvladi na tujimi ozemljih) so se skrivali različni vzroki, prevladovali so ekonomski

VZROKI IMPERIALISTIČNE POLITIKE (IMPERIALIZEM-težnja po obvladanju tujih ozemelj)

-ker je proizvodnja dobrin v najrazvitejših evr. državah že preseгла potrebe evr. preb. in domači trg ni mogel več porabiti velikih količin blaga, so evr. države zlasti po izbruhu gospodarske krize l.1873 opuščale liberalno ekonomsko politiko »svobodne trgovine«

-v kolonije so prodajale izdelke domače ind., iz njih pa dobivale poceni surovine

-kolonije so omogočale dobičkonosne naložbe presežkov kapitala

-prerivanja za kolonije ni bilo le zaradi gosp. razlogov; pomembna gibalna sila za ustanavljanje kolonij je bil nacionalizem(prepričanje o večvrednosti lastnega naroda), ki je iz prestižnih razlogov težil k ustvarjanju velikih imperijev

Razlogi za imperializem:*ekonomski motivi(ind. revolucija je vzpostavila potrebo po poceni surovinah in novih trgih), *nacionalizem(Evr. nacije so želele pokazati svojo moč in prestiž v svetu), *ravnotežje sil(Evr.države so bile prisiljene v pridobivanje novih kolonij, da bi ohranile ravnovesje s svojimi sosedi), *belčevo breme(Evr.občutek superiornosti jih je silil, da civilizirajo t.i. »divjake« dežel, ki so jih zasedli)

KOLONIALNA POSEST

-v vodenju nove imper. politike je bila najuspešnejša **Velika Britanija**; svojo ekspanzionistično(osvajalno širjenje oblasti) politiko je pod premierom Disarelijem le še stopnjevala

-bila je vodilna velesila, ustvarila je obsežen kolonialni imperij(ki je obsegal 33 mio. km² ozemelj s 400 mio.preb.)

-druga pomembna evropska imperialistična velesila je bila **Francija**

-po porazu v vojni s Prusijo je začela voditi intenzivnejšo svetovno politiko

-z zloglasno tujsko legijo je osvojila veliko ozemelj(večino S. in Z. Afr., Vietnam, Kambodžo, Laos)

-pred prvo svet. vojno je v njenih kolonijah živelo okoli 100 mio preb.

-**Rusija** je svojo posest širila na prostranem območju osrednje Azije in utrjevala svojo oblast v deželah ob tihomorski obali

-ekspanzionistično politiko je usmerjala proti Afganistanu in Perziji

-po porazu v vojni z Japonsko je svojo zunanjo politiko usmerila na Balkan

-**Nemčija** se je v boj za kolonije vključila med zadnjimi

-v njenih kolonijah je živelo okoli 12 mio. preb.

-manjše kolonialne posesti so imele: **Nizozemska**(ki je bila nekdanja močna kolonialna sila),

Portugalska in **Španija**

PRERIVANJE V AFRIKI

-evr. države so si Afriko razdelile skoraj v celoti

-**VB**, s svojimi posestmi na Z. in J. obali Afrike je varovala svojo pot do Indije in po odprtju Sueškega prekopa začela posegati na S. in V. Afrike ter z brutalno silo širila svojo posest na J.

-na V. si je najprej pridobila večinski lastninski delež nad Sueškim prekopom, nato z vojsko zasedla Egipt

-vzdolž Nila je prodirala proti Sudanu, kjer se je srečala s francoskimi četami(te so prodirale iz osrednje Afrike)

-**Francija** je zasedla Alžirijo in l.1881 razširila svojo posest na Tunizijo, potem pa še na večji del Maroka

-**Italija** je z nezadovoljstvom gledala na franc. posest v S. Afriki. Utrdila se je v Libiji, Eritreji in Somaliji

-**belgijski** kralj Leopold II. je v upravljanje dobil Kongo; deželo in domače preb. je grobo izkoriščal

-**Nemčija** si je pridobila precejšnjo posest v V. in JZ. Afriki

-edini neodvisni državi v Afriki pred izbruhom prve svet. vojne sta bili Liberija in Etiopija

OBMOČJA KONFLIKTOV

-v Aziji so se nasprotja stopnjevala zaradi ruske ekspanzionistične politike, prišlo je do vojne.

Japonska je premagala Rusijo ter prevzela nadzor nad Mandžurijo in Korejo

-v Afriki so se konfliktne situacije med posameznimi velesilami kar vrstile

-na začetku 20.stol je eno izmed največjih kriznih žarišč predstavljal Maroko za katerega sta se spopadali Francija in Nemčija(ob drugi maroški krizi l.1911 sta se za las izognili vojni)